

فرہنگ مہرورزی

استاد حسین انصاریان

انصاریان، حسین، ۱۳۲۳ -

فرهنگ مهرورزی / حسین انصاریان: قم: دار العرفان ۱۳۸۵
۵۳۶ ص.

ISBN: 964 - 96392 - 3 - 3 ریال ۳۸۰۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: ص. ۴۷۴ - ۵۳۶؛ همچنین به صورت زیر نویس
نمایه.
۱. اخلاق اسلامی. ۲. اجتماعی. ۳. احادیث اخلاقی.
کتابخانه ملی ایران

فرهنگ مهرورزی

مؤلف: استاد حسین انصاریان

ویرایش و تحقیق: آرش مردانی پور، محمد جواد صابریان
استخراج منابع: عبدالرضا محی الدینی، محمد جواد صابریان
صفحه آرایی و فهرست نگاری: سید حسین امامی نجفی

لیتوگرافی: جواد الأئمه

چاپخانه: بهبهانی

صحافی: دفتر انتشارات اسلامی

ناشر: دار العرفان

نوبت چاپ: اول / بهار ۸۵

تیراژ: ۳۵۰۰ - قیمت: ۳۸۰۰ تومان

مرکز نشر: قم - خیابان فاطمی (دور شهر) کوچه ۱۹ - پلاک ۲۷

تلفن: ۷۷۳۶۳۹۰، ۷۷۳۵۳۵۷

WWW.erfan.ir

WWW.H-ansarian.org

ISBN ۹۶۴ - ۹۶۳۹۲ - ۳ - ۳

کلیه حقوق محفوظ و در انحصار ناشر است

فهرست مطالب

۱۵	 سخن ناشر
۱۷	 پیشگفتار

ارزش و جایگاه مهرورزی (۲۳-۹۸)

۲۳	 مهرورزی، فرمان سعادت بخش اسلام
۲۴	 توجه ویژه اسلام به مهرورزی
۲۶	 قلب مسلمان، جایگاه مهر و محبت
۳۰	 دستور اسلام به مهرورزی با مخالف
۳۲	 مهرورزی با دشمن
۳۳	 محبت به بدکاران برای توبه
۳۶	 واعظ دلسوز و مهربان
۴۰	 جهاد، مقابله با بی مهری
۴۳	 حرکت بر پایه معرفت
۴۴	 مهرورزی نتیجه معرفت
۴۶	 هنر محبت و مهرورزی
۴۸	 جداشدگان از معرفت و محبت
۵۰	 ثمره اتصال و انفصال
۵۱	 دو چهره در مصر
۵۲	 دو چهره دانش

۵۳	 شیخ طوسی
۵۷	 بلعم باعورا
۵۹	 ثروتِ دو چهره
۶۱	 فراگیری مهرورزی از پدیده‌های جهان
۶۲	 مهر و محبت متقابل
۶۴	 داستان حاکم مؤمن و مشرک
۶۹	 مهرورزی مایهٔ جلب رحمت
۷۱	 امید رحمت از خدا با مهرورزی
۷۳	 بی‌مهری مایهٔ سلب رحمت
۷۷	 مصائب و بلاهای نتیجهٔ بی‌مهری
۷۹	 بی‌مهری به خود و درخواست عذاب
۸۱	 به زیان خود دعا نکنید
۸۳	 سدرهٔ محبت و مهرورزی
۸۴	 حکایت سمره
۸۶	 انسان سنگدل
۸۷	 سنگدل، پشیمان بی‌سود
۸۸	 درخواست نجات سنگدلان
۹۳	 مهرورزی و طلب غفران
۹۶	 تبدیل مهرورزی به رضوان الهی

عوامل مهرورزی (۹۹-۱۶۲)

۱۰۱	 زمینه‌های ظهور محبت و عشق
۱۰۱	 ۱- یاد خدا

۱۰۷	۲ - عمل صالح
۱۰۸	۳ - همدمان پاک
۱۱۱	کانون‌های مهرورزی
۱۱۱	۱ - معارف و اخلاق
۱۱۲	ورع
۱۱۶	سکوت
۱۱۸	خوف
۱۲۰	شرم
۱۲۳	خوردن در حد نیاز
۱۲۵	کینه و دشمنی نسبت به دنیا
۱۳۰	دوست داشتن نیکان و اختیار
۱۳۲	۲ - فقه اهل بیت علیهم‌السلام کانون مهر و محبت
۱۳۴	اهمیت حدود
۱۳۵	گوشه‌ای از مهر و محبت حضرت حق در حدود
۱۳۶	۱ - عدم تجاوز از حدود
۱۳۷	۲ - مجنون و جاهل حدی ندارند
۱۳۸	۳ - توبه کننده واقعی حد ندارد
۱۴۱	۴ - کراهت دیدن کسی که حد بر او جاری می‌شود
۱۴۲	۵ - با شبهات ، حدود را کنار گذارید
۱۴۲	۶ - شرایط اجرای حد
۱۴۳	۷ - شرایط اجرای حد زنا
۱۴۴	۸ - شیوه اثبات گناه برای اجرای حد
۱۴۶	۹ - حد خورده غسل ندارد
۱۴۸	نکته‌ای ظریف

- ۳- نماز زمینه ساز مهر و محبت ۱۵۲
- عاشقانه به سوی حضرت دوست ۱۵۳
- نجوای عاشقانه ۱۵۵
- ۴- مساجد کائون‌های مهرورزی ۱۵۷
- هشت منفعت مسجد برای انسان ۱۵۸
- منافعی دیگر ۱۵۹
- شکایت مسجد ۱۶۰
- مسجدیان منابع مهر و محبت ۱۶۱

جلو‌های از مهرورزی پروردگار (۱۶۳- ۱۹۶)

- آثار رحمت خدا ۱۶۵
- گوشه‌ای از مهر خدا به انسان ۱۶۸
- حفظ موسی علیه السلام در حصار از مهر ۱۷۴
- قرآن منبع مهر و رحمت الهی ۱۷۸
- قرآن دریای مهر خدا به انسان ۱۷۹
- تعالیم پر مهر و محبت قرآن ۱۸۱
- خصلت‌های با ارزش مؤمنان در قرآن ۱۸۳
- بسم الله، جلوه مهر و محبت خداوند ۱۸۸
- آغاز و انجام قرآن، نمودار محبت ۱۹۱

مهرورزی انبیا و اهل بیت علیهم السلام (۱۹۷- ۲۴۱)

- پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله سرچشمه مهر و محبت ۱۹۹
- پیامبر صلی الله علیه و آله مظهر رحمت به مؤمنان ۲۰۱
- مهرورزی پیامبر صلی الله علیه و آله از آثار رحمت خدا ۲۰۳

۲۰۵	 خلق عظیم پیامبر ﷺ
۲۰۷	 محبت پیامبر ﷺ به امت
۲۰۹	 مهرورزی پیامبر ﷺ به کودکان
۲۱۰	 درخواست محبت امیر پیامبر ﷺ در شب معراج
۲۱۱	 مهرورزی مسیح علیه به گنهگار
۲۱۲	 مهرورزی موسی علیه
۲۱۴	 مهرورزی ابراهیم خلیل علیه
۲۱۵	 درخواست مهرورزی برای نسل خویش
۲۱۸	 یوسف علیه و مهرورزی
۲۱۹	 انحراف در به کارگیری محبت
۲۲۰	 محبت سرشار یعقوب به یوسف
۲۲۲	 ریشه‌های محبت، عامل نجات
۲۲۴	 محبت یوسف به برادران
۲۲۶	 مهرورزی در عرصه گاه تقوی
۲۳۱	 مهرورزی اهل بیت علیهم
۲۳۲	 مهرورزی امیرالمؤمنین علیه
۲۳۴	 ملا آقای دربندی و درخواست از حضرت امام حسین علیه
۲۳۵	 جلوه‌ای بی نظیر از عشق و محبت
۲۳۶	 رنجش امام
۲۳۷	 مهرورزی حضرت امام صادق علیه به مخالفانش
۲۳۹	 اعمال در معرض دید اهل بیت علیهم

مهر و محبت به خدا و اهل بیت علیهم (۲۴۳- ۲۸۵)

۲۴۵	 معشوق مثبت
-----	------------------

۲۵۰	آزادی اسیر در سایه ارزش‌ها
۲۵۱	حادثه‌ای شگفت در کیفر گناه
۲۵۴	مهر و محبت به خدا و اهل بیت علیهم‌السلام
۲۵۶	محبت حقیقی با تحمل مصائب
۲۵۸	پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم خواهان محبت حقیقی
۲۶۰	عارفان و عاشقان حضرت حق
۲۶۲	ارزش عشق‌ورزی به حضرت حق
۲۶۵	ارزش شوق وصال محبوب
۲۶۶	محبت سبب جذب فیوضات الهی
۲۶۸	عارف آگاه، دلدادۀ معبود
۲۷۴	فضای توبه آدم و حوا
۲۷۶	آثار مهرورزی به اهل بیت علیهم‌السلام
۲۷۹	مودت به اهل بیت علیهم‌السلام اجر رسالت
۲۸۰	آثار محبت به حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام
۲۸۱	درس بی‌مثال از مهرورزی
۲۸۳	عنایت حضرت امام رضا علیه‌السلام به زائرش
۲۸۴	شیعه با ارزش‌تر از حواریون است

مهرورزی اولیای الهی (۲۸۷ - ۳۳۸)

۲۸۹	نشانه‌های اولیای الهی
۲۹۱	برخی از نشانه‌های اهل ایمان در روایات
۲۹۱	روایت اول:
۲۹۲	روایت دوم:
۲۹۴	روایت سوم:

۲۹۴	 مهرورزی از ویژگی های اولیای الهی
۲۹۸	 مهرورزی ، صفت برجسته شیعه
۳۰۰	 بانوی مهرورز
۳۰۲	 آخرین کلمات پیامبر ﷺ
۳۰۳	 ویژه گی هایی دیگر از اولیای الهی
۳۰۳	 اصلاح گری
۳۰۶	 طهارت قلب
۳۰۸	 تواضع و فروتنی
۳۱۰	 طلب خیر از راه دعا
۳۱۲	 زیارت مؤمن
۳۱۴	 عیادت بیمار
۳۱۶	 خدمت به هم نوع
۳۱۷	 پناه پر مهر غربیان و مسافران
۳۲۰	 نمونه هایی از مهرورزی اولیای الهی
۳۲۰	 مهرورزی برای همه
۳۲۱	 عشق مالک اشتر
۳۲۳	 سلمان و ابودرداء
۳۲۴	 اوج عشق به دیگران
۳۲۶	 مهرورزی فیلسوف بزرگ حاجی سبزواری
۳۲۷	 کاسب مهرورز بازار کرمان
۳۳۰	 مهر و محبت ، مرا پایبند مسجد کرد
۳۳۲	 خدمتی شگفت آور و دلسوزانه

آثار شگفت محبت (۳۳۹- ۳۷۵)

۳۴۱	 آثار و عکس العمل اعمال
-----	------------------------------

۳۴۴	زندان تنگ و باریک
۳۴۶	روایتی در بازتاب اعمال
۳۴۹	آثار مهر و محبت راستین
۳۴۹	سه اثر مهرورزی از زبان قرآن
۳۵۰	آثار دیگر
۳۵۰	مهرورزی متقابل
۳۵۰	عبادت و بندگی
۳۵۱	عبادت عاشقانه
۳۵۲	جایگاه عاشقان
۳۵۳	هماهنگی با اهل بیت علیهم السلام
۳۵۶	اثر مهرورزی در کار و کسب
۳۵۸	باغ آباد و زیارت عاشورا
۳۶۱	مهرورزی باعث نجات از مرگ
۳۶۱	مهرورزی مایه آزادی
۳۶۲	استجاب دعا به برکت مهرورزی
۳۶۳	ترحم باعث تخفیف عذاب قارون
۳۶۵	تأخیر مرگ به واسطه مهرورزی
۳۶۷	تأثیر مهر قصاب در تربیت فرزند
۳۶۸	اثر مهرورزی عالم دینی
۳۷۰	تأثیر مهرورزی بر گناه کاران
۳۷۲	نتیجه مهرورزی کافر به مؤمن
۳۷۳	هدایت ، اثر مهرورزی

مهرورزی در قیامت (۳۷۷-۴۱۱)

۳۷۹	قیامت چشم انداز بی پایان مهرورزی
-----	----------------------------------

۳۸۰	بی مهری خدا به گناه کار در قیامت
۳۸۲	ثمره گناهان در قیامت
۳۸۵	ثمره شهوت رانی
۳۸۷	مرگی تأسف بار به واسطه گناه
۳۸۹	ره آورد مهرورزی در قیامت
۳۹۱	مهرورزی بی کران اهل بیت علیهم السلام در قیامت
۳۹۴	بی مهری به دوزخیان و مهرورزی با بهشتیان
۳۹۷	همنشینی بهشتیان با چهار گروه
۳۹۷	پستی در قیامت به خاطر پستی اعمال
۳۹۸	دعوت به بهشت
۴۰۰	آخرت آباد با دنیای پاک و آباد
۴۰۱	درخواست مهر و رحمت دنیا و آخرت
۴۰۶	مهرورزی و محبت در نگاه روح شناسان غرب

مهرورزی به جانوران (۴۱۳-۴۷۴)

۴۱۵	مهرورزی به جانوران
۴۱۶	حیوانات در طبیعت
۴۱۷	حیوانات در قرآن
۴۲۰	جانوران در سخن پیامبر صلی الله علیه و آله و پیشوایان علیهم السلام
۴۲۰	گوسفندان
۴۲۱	گاو
۴۲۳	شتران
۴۲۵	حکایت سبکتکین با آهو
۴۲۷	حکایتی دیگر

- ۴۲۷ باز هم مهرورزی به شتران
- ۴۳۰ حکایتی شگفت
- ۴۳۱ مهر بفا ای نگار ماه چهر مهربان!
- ۴۳۲ علم و سخن جانوران
- ۴۳۴ اخبار در این باره چه می‌گوید؟
- ۴۳۶ آیا دانش بشری در این باره سخنی برای گفتن دارد؟
- ۴۳۹ اسبان
- ۴۴۱ اسب نیک
- ۴۴۲ پرندگان
- ۴۴۳ خروس
- ۴۴۵ کبوتر
- ۴۵۱ پندار ناپایدار
- ۴۵۲ باز هم مهر به کبوتر
- ۴۵۳ گنجشک
- ۴۵۴ ای انسان! عبرت گیر
- ۴۵۵ مهر گنجشکان
- ۴۵۸ نمونه‌ای از مهرورزی گنجشکان
- ۴۶۱ جانوران آزاررسان
- ۴۶۲ با حیوان زیانکار هم مهربانی کن!
- ۴۶۳ مرام نامه حقوق حیوانات
- ۴۶۷ مطلب پایانی درباره اخبار
- ۴۶۷ جانوران در تمدن اسلامی
- ۴۶۹ مهرورزی حیوانات به انسان
- ۴۷۲ فرجام سخن

بسمت

سخن ناشر

بنیان نهاد آدمی بر پاکی و طهارت بنا شده است و طبع انسان میل به آراستگی به سجایای اخلاقی و زیباییهای ظاهر و باطن دارد.

اسلام به عنوان آخرین دین الهی و پیامبر عظیم الشان آن به عنوان خاتم پیامبران، تأکید بر حفظ طهارت ذاتی و تقویت آن و سوق گرایشهای فکری به سمت کمالات وجودی انسان دارد.

ثمره سایه نشینی در فرهنگ اصیل اسلام که با حفاظت نگاهبانان عرشی خود اصالت خود را از دست نداده و چون چشمه جوشان و زلال، تشنگان معارف نابش را سیراب می نماید، حفظ پاکی درون و ظهور آن در زندگی بیرون و رنگ پذیری و نقش بستن زیباترین نقوش عالم هستی در خانه دل است.

اسلام، آیین پاک عشق و مهرورزی است، آنان که به دستورات پر مهرش جامه عمل بپوشانند و اخلاق و رفتار و کردار و گفتار خویش را همرنگ و هماهنگ با تعالیم مهرآفرینش نمایند، به توفیق الهی نمونه ای جامع و کامل از عشق و ترحم و ملاحظت شده، قلب آنان مالا مال از رحمت و عطوفت و مهرورزی خواهد شد و آنان که از خورشید عالم تاب حقایق نورانی آن فرهنگ کامل روی بگردانند و خود را محروم از فیوضات معنوی و الهی و روحانی آن نمایند و سنگدلی و تندخویی را سرلوحه اخلاق و رفتار خود قرار دهند، صفات حیوانی و شهوات نفسانی بر آنان غالب شده، اخلاق بهیمیت، مقدم بر عقلانیت آنان خواهد شد و از مقام انسانی تنزل یافته، در زمرة ﴿أُولَٰئِكَ كَانُوا لِنَعَامٍ بَلْ هُمْ أَضَلُّ﴾^(۱) درخواهند آمد.

در این نوشتار تلاش بر آن است که با توجه به زوایای مختلف حیات انسانی، ارزش مهر و مهرورزی در اسلام بر مخاطب معلوم شود و شیوه نگرش انسان به حیات مادی و معنوی از طریق دریچه مهر و عطوفت تغییر یابد، که این دگرگونی، نقش اساسی و حیاتی در ادامه مسیر پر مخاطره حیات انسانی به عهده خواهد داشت.

اندیشمند محقق و عالم متبع حضرت استاد حسین الصاریان «مد ظله العالی» با غور در آیات و روایات و تحقیق جامع در زوایای مختلف این حقایق والا، ابواب مختلفی از مهر و مهرورزی را مورد بحث و بررسی قرار داده‌اند و با ارائه یافته‌های محققانه خویش که نتیجه سالها پژوهش و تحقیق است، گوشه‌ای دیگر از زوایای زیبا و پیرجلوه فرهنگ بی‌بدیل اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) را نمایان ساخته‌اند.

از جمله آثار به کار بستن آیین مهرورزی در جای جای زندگی، پی بردن جهانیان به این حقیقت است که اسلام آیین مهرورزی و تعالیم آن مهر در مهر و محبت در محبت است.

به این امید که این اثر با توجه به حساسیت جایگاه موضوع آن در جهان امروز و ضرورت نیاز آن در جوامع بشری بتواند گوشه‌ای از چهره پر مهر اسلام ناب را - که امروز از سوی جهان غرب، ظالمانه مورد هجوم و تعدی قرار گرفته و با عوامل مختلف در بیرون و درون جهان اسلام سعی و تلاش فراوان بر انعکاس تصویری خلاف واقع و خشونت‌آمیز از اسلام شده است - نشان دهد و غبار مظلومیت را از چهره راهبران راستینش که کانون مهر و محبت‌اند و قوانین ریشه‌دار آن که تکیه بر مهر و محبت دارد، بزداید.

این است ندای پر مهر دین محمدی و شریعت علوی به تمام عالمیان که آنان را با دریایی از مهر به آغوش پر محبت دین دعوت می‌نماید که:

هر که خواهد گو بیا و هر چه خواهد گو بگو

کبر و ناز و حاجب و دربان بدین درگاه نیست

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان

واحد تحقیقات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

مسأله مهرورزی و هزینه کردن عشق و محبت نسبت به آنان که باید مورد مهر و محبت انسان قرار گیرند، از مسائل مهم اسلامی و اخلاقی است که نقش شگفت‌انگیزی در حیات انسانی و گرمابخشی کانون زندگی دارد.

آنچه سبب نگارش این کتاب در زمینه عشق و محبت و مهر و مهرورزی شد، جمله‌ای با ارزش از حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام خطاب به هشام بن حکم به این مضمون بود:

«يَا هِشَامُ! مَكْتُوبٌ فِي الْإِنْجِيلِ: طُوبَى لِلْمُتَرَاكِمِينَ، أُولَئِكَ هُمُ الْمَرْحُومُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ...»^(۱)

ای هشام! در انجیل نوشته شده: خوشا به حال آنان که به یکدیگر مهر

۱ - تحف العقول: ۳۹۲؛ بحار الأنوار: ۱/۱۴۷، باب ۴؛ مستدرک الوسائل ۱۱/۲۹۹، باب

و محبت می‌ورزند، اینان در قیامت مورد مهر و رحمت‌اند.

آری؛ آنان که مهر و محبتشان در زندان منیت و خود بینی خود وزن و فرزند و ثروت و اموالشان به اسارت ننشسته و شعاع عشق و محبتشان را به همه هستی و مخلوقات خیمه حیات به کیفیتی که از سوی آفریننده موجودات از آنان خواسته شده گسترانیده‌اند و در حقیقت مهر و مهرورزی و عشق و محبتشان مثبت و جهت‌دار است و در راه رسانیدن سود واقعی در رابطه با دیگران به کار می‌گیرند و همه هدفشان از مهرورزی به انسان‌ها و جانداران دیگر ظهور دادن خیر و سعادت در فضای حیات آنان است، بی‌تردید در دنیا و آخرت شایسته محبت و مهرورزی خدای مهربان نسبت به خود هستند، چنان‌که در روایت آمده:

«أُولَئِكَ هُمُ الْمَرْحُومُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

اینان همان رحمت یافتگان در روز قیامت هستند.

این‌گونه محبت که به فرموده مولوی از محبت‌ها جداست، محبتی است مثبت، باارزش، الهی، معنوی، انسانی و اخلاقی و مایه‌ای کارساز و حلال مشکلات و سرمایه‌ای است که جایگاهش قلب است، آن هم قلبی که از راه علم و معرفت و آگاهی و بصیرت با خالق موجودات و آفریننده مخلوقات ارتباط دارد و به ایمان و باور و یقین و سلامت آراسته است.

دارنده چنین قلبی، انسان والایی است که عاشقانه مغز و خرد و درک و شعور خود را به کار گرفته و در راه به دست آوردن معرفت و بصیرت

قدم نهاده و به تحصیل علم و دانش دینی و حقایق معنوی برخاسته و از طریق فهم قرآن و آثار اهل بیت علیهم السلام و معارف حقّه، عالم بالله شده، به قیامت یقین پیدا نموده و حلال و حرام را شناخته و باطنش به حسنات اخلاقی و نفسی زینت گرفته و تا جایی که ممکن بوده به دیده جهان بین و چشم انسان شناخت، دست یافته، به این خاطر در سرزمین قلبش گل عشق و محبت شگفته و سفره مهر و مهرورزی گسترده شده؛ از این جهت به خدا و همه موجوداتش و به ویژه انسان ها با کمال اخلاص، محبت می ورزد و در راه آنان عشق و مهر هزینه می کند و از کینه و نفرت دوری می جوید و پیوسته علاقه مند است برای دیگران هر کار مثبت و قدم خیری که می تواند انجام دهد. و یا انسان بزرگواری است که گوش به عیسی نفسان، همراه دنیایی از عشق و ارادت به یادگیری معارف الهی سپرده و سخن اهل دل را با دل دادن به اهل دل شنوا شده و با حضور قلب، مستمع آراستگان به حقیقت شده و نهایتاً قرین قرآن و فرهنگ پاک اهل بیت علیهم السلام گشته و در حد خود به علم و عمل اتصال پیدا کرده، در نتیجه قلبش مرکز عشق و محبت مثبت شده و از طریق او و انوار مهر و دوستی چون خورشید فروزان به همگانی می تابد، قرآن می فرماید:

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَىٰ لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ﴾^(۱).

بی تردید در سرگذشت پیشینیان مایه پند و عبرتی است برای کسی که نیروی تعقل دارد، یا با تأمل و دقت [به سرگذشت ها] گوش فرا می دهد در حالی که حاضر به شنیدن و فراگیری شنیده های خود باشد.

آری؛ این دو انسان - که به تعبیر امیرالمؤمنین علیه السلام یکی از آنان عالم و دیگری فراگیرنده علم است - قلبی چون چشمه جوشان در فصل بهار پیدا می کنند که به یاری حضرت حق از قلبشان عشق و محبت می جوشد و مهر و مهرورزی فوران پیدا می کند و به سان آن چشمه جوشانی که دشتی را سرسبز و با طراوت می کند، بیابان زندگی دیگران را از خوشی و خرمی و رفاه و خیر و شادمانی و سعادت سرسبز می کنند و آنان را از کرامت و منافع و جودی خود بهره مند می سازند.

در این نوشتار سعی شده است تا با تحقیق در متون اصیل اسلامی به ابواب مختلف مهر و محبت و مهرورزی اشاره شود و زوایای مختلف این حقیقت از جمله: اهمیت و جایگاه مهرورزی، عوامل مهرورزی، مهرورزی حضرت حق، انبیاء، ائمه علیهم السلام و اولیای الهی، آثار شگفت مهر و محبت، مهرورزی در قیامت و مهرورزی به جانوران مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا با استفاده از تعالیم حیات بخش قرآن کریم و کلمات گهربار ائمه معصومین علیهم السلام بذر مهر و محبت را در سرزمین وجودمان کاشته و شیوه مهرورزی به سایر موجودات را بیاموزیم تا مورد رحمت خاص و ویژه دریای بی کران رحمت و محبت در قیامت قرار گیریم ان شاء الله تعالی.

بهار ۱۳۸۲ هـ. ش

فقیر: حسین انصاریان